

Remissvar om Boverkets förslag till införande av gränsvärden för klimatdeklarationer av byggnader

Saint-Gobain Sweden AB tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på [Boverkets förslag till införande av gränsvärde för klimatdeklarationer av byggnader](#).

Sammanfattning

Saint-Gobain ställer sig positivt till införandet av gränsvärden kopplat till klimatprestanda i byggnader.

Vi upplever dock att förslaget till nya gränsvärden har låg ambition med tanke på att värdena är baserade på historiska data utifrån redan utförda projekt. Vår uppfattning är att införande av nya gränsvärde borde ge branschen en utmaning bygga med högre ambitioner avseende lägre klimatavtryck då vi befinner oss mitt i en klimatkris.

Det är också viktigt **hur** klimatdeklarationerna görs avseende omfattning och hur gränsvärdena utformas för att skapa ett effektivt och konkurrensneutralt styrmedel som maximerar klimatnyttan.

Vi har noterat önskemålet att endast svara på den del av Boverkets förslag som avser införande av gränsvärden för klimatdeklarationer av byggnader men inte på delen som avser utökning av klimatdeklarationerna så fler delar av livscykeln täcks in, redan 2025. Då en central del av vår syn på väl utformade gränsvärden är kopplade till vilka delar av livscykeln som gränsvärdet omfattar så kommer även detta att kommenteras i vårt remissvar. Dessutom är en ny förutsättning som inte var på plats den 28 februari när remissen gick ut att EU:s Direktiv för byggnaders energiprestanda (EPBD) nu har antagits.

Följande aspekter behöver beaktas vid framtagande av ett gränsvärde för klimatdeklarationer av byggnader:

- Som i våra nordiska grannländer behöver gränsvärdet baseras på inkludering av en så stor del av livscykeln som möjligt (A-D) enligt internationell standard för att säkerställa att gränsvärdet faktiskt styr mot lägre klimatpåverkan ur ett **livscykelperspektiv**. Detta ligger även i linje med EU kraven på alla nya byggnader från 2030 enligt EU:s nyligen antagna direktiv för byggnaders energiprestanda (EPBD).
- Detta är nödvändigt för att gränsvärdet ska bli **konkurrensneutralt** och gynna de lösningar eller produkter som har lägst totalt klimatavtryck (ur ett livscykelperspektiv).
- Det är också av största vikt att **så många byggdelar som möjligt inkluderas** i klimatdeklarationerna och gränsvärdet. Exempelvis är det inte i sin ordning att ett gränsvärde där solpaneler inte ingår kan ge incitament att bygga mindre energieffektiva byggnader och kompensera detta med lokal energiproduktion vars klimatavtryck inte beaktas. Även klimatavtrycket från installationer av solceller borde alltså inkluderas.
- **Den föreslagna nivån av gränsvärden för flervåningsbyggnader känns ej ambitiös.**

Det går att- med befintliga material och med befintlig byggteknik- redan idag att bygga flervåningsbyggnader med betydligt lägre klimatavtryck än de föreslagna nivåer som remitterats av Boverket för flervåningsbyggnader utifrån nuvarande regelverk. Den skärpning som föreslås 2030 borde- enligt vår mening - införas redan 2025.

Risken av att endast fokusera på klimatavtrycket under byggskedet (A1-A5) gör att risken ökar för suboptimering av värderingen för byggnadens klimatprestanda ur ett livscykelperspektiv. Detta, eftersom hänsyn inte tas till klimatavtrycket som det innebär med extra energianvändning samt

behov av underhåll under de många decennier då byggnaden är i **drift** - ofta långt fler än de 50 år som ingår i beräkningen av byggnadens klimatprestanda - och inte heller till möjligheten att sedan åter**cirkulera** materialet.

Med den nuvarande utformningen kommer denna risk att tillta när gränsvärdet framgent skärps. Risken ökar då för att **styra mot lösningar som för byggnaden totalt sett för hela livscykeln har ett högre klimatavtryck**.

- **En anledning till att gränsvärden i Boverkets förslag är höga är det sätt på vilket beräkning sker.**

Boverkets underlag för framtagning av gränsvärde lutar sig till stor del på den rapport¹⁾ som togs fram av [KTH 2023](#). Här användes generiska medelvärdesdata från Boverkets klimatdatabas för beräkningarna av klimatavtryck. Materialleverantörer har under flera år arbetat hårt med att ta fram tredjepartsverifierade EPD'er för att stödja branschens utveckling för högre transparens och mot lägre klimatavtryck. De generiska uppgifterna i BM anger i regel betydligt sämre data (dvs högre klimatavtryck) för produktval än vad man som projektör numera kan finna hos leverantörer som arbetar strategiskt med stöd för bättre utveckling.

Livscykelbaserade gränsvärden

En viktig princip vid jämförelser av klimatprestanda är att hela livscykelns utsläpp inkluderas. Saint-Gobain anser det motiverat att följa den breda internationella konsensus i frågan som avspeglas i:

- Utformningen av den **harmoniserade europeiska standarden** för livscykelanalyser av byggprodukter [SS-EN 15804+A2:2019](#) och byggnader [SS-EN 15978:2011](#), vilka båda utgår från ett livscykelperspektiv och innefattar samtliga skeden i livscykeln A-D. Det är bra att gränsvärdet i enlighet med internationell standard inte innefattar negativa utsläpp dvs upptag och utsläpp av biogen koldioxid.
- EU:s ramverk för hållbara byggnader LEVEL(s) har som första punkt att minska klimatgasutsläpp för byggnader under hela livscykeln ([länk](#)).
- EU:s krav på redovisning av klimatprestanda i nya byggnader med start från år 2027 enligt det nyligen antagna **Direktivet för byggnaders energiprestanda EPBD** ([artikel 7, punkt 2](#), se nedan).¹ Ett värde för alla nya byggnader ska tas fram från år 2030. Senast i december 2025 beslutar kommissionen om en delegerad förordning som anger hur klimatpåverkan för en byggnads hela livscykel ska beräknas.

Article 7

2. Member States shall ensure that the life-cycle GWP is calculated in accordance with Annex III and disclosed in the energy performance certificate of the building:

- (a) from 1 January 2028, for all new buildings with a useful floor area larger than 1000 m²;
- (b) from 1 January 2030, for all new buildings.

- Reglerna för nya byggnader i [EU:s taxonomi 2021/2139](#) utgår också från en redovisning av klimatpåverkan där alla livscykel-faser ingår (se sidan 124, punkt 3 under Technical screening criteria).
- Inkludering av utsläppen från hela livscykeln stöds även av **den europeiska grenen av World Green Building Council** enligt [denna](#) policy briefing till EU.
- Även i Skandinavien pågår diskussioner om en **nordisk harmonisering** av klimatdeklarationerna.

Det kan enligt [denna](#) visualisering av utformningen av klimatdeklarationerna i de nordiska länderna (framtagen av Ramböll, se sidan 7) konstateras att både Danmark, Finland och Norge inkluderar fler delar av livscykeln i sina klimatdeklarationer.

IVL har i [ett projekt](#) som avslutas i juni 2024 tagit fram en metodik för att beräkna hela livscykelns klimatgasutsläpp i linje med kraven i taxonomin som även integrerats i det svenska miljöcertifieringssystemet för byggnader Miljöbyggnad (nivå Guld) och i den svenska versionen av det internationella miljöcertifieringssystemet BREEAM-SE. I samband med framtagningen av metodiken så har IVL deltagit i den ovannämnda nordiska dialogen för harmonisering av beräkning av klimatavtryck.

- Nu förbereds en utökning av de svenska klimatdeklarationer så fler delar av livscykeln redovisas, förslagen är att utökningen sker 2027 eller möjligen redan 2025. Med hänsyn till det ingrepp i principen om konkurrensneutralitet som gränsvärde endast för byggskedet medför så bör istället gränsvärdet direkt baseras på samma, livscykelbaserade, utökade modell som den informativa klimatdeklarationen.

Genom att endast inkludera A-skedet så skiftas ansvaret för klimatgasutsläpp i livscykel-faserna B-D, dvs merparten av byggnadens livscykel, till kommande generationer.

Konkurrensneutrala styrmedel

En viktig princip vid införandet av gränsvärden är att de utformas på ett konkurrensneutralt sätt som gynnar de lösningar och produkter som har lägst, totalt klimatavtryck.

Att som nu föreslagits endast inkludera klimatavtrycken från livscykelns A-skede i gränsvärdet kommer att gynna lösningar och produkter som har lägst klimatavtryck i byggskedet, även om de kan ha ett högre totalt klimatavtryck när hela livscykeln och utsläppen när de tas i bruk beaktas.

Detta blir extra tydligt för byggprodukter som minskar energianvändningen i byggnader. När energianvändningen minskar i ett tilläggsisolerat eluppvärmt småhus eller fjärrvärmeuppvärmt flerbostadshus så tar det enligt [Anthesis studie maj 2024](#) 1 till 3 år att spara in klimatgaserna som uppstår vid produktion av isoleringen. Varje år därefter då byggnaden är i bruk så minskas klimatavtrycket. Denna minskade klimatpåverkan under driftsskedet under de 47 till 49 år ingår i klimatavtrycket enligt internationell standard, men inte i den nu föreslagna modellen för gränsvärden. Avgränsningen till att bara omfatta A1-A5 ökar inte motivationen att bygga energieffektiva, väl isolerade hus.

Vi kan konstatera att vissa verksamheter, som i nuläget har behov av att expandera- såsom ex-vis [Areco plåt](#)- gör så genom att driva sin elproduktion med dieselaggregat eftersom det råder brist på elkapacitet i södra Sverige. Detta är såklart kontraproduktivt utifrån ett klimatperspektiv men visar att utsläppen för energiförsörjning riskerar att ökas snarare än minskas framöver eftersom utbyggnaden av el går för

långsamt. Vissa kommuner ger alltså i nuläget – och högst troligt också framgent- grönt ljus till industrietableringar för att skapa arbetstillfällen men går emot ambitionerna att sänka klimatgasutsläppen för energiproduktion. Vidare sitter Sveriges elnät ihop med andra länders elnät och kommer tidvis att importera ”smutsig” el samt tidvis- när effekttopparna kommer under vinterhalvåret- starta Karlshamnsverket. Exempelen ovan visar att klimatgasutsläppen för elproduktion de facto riskerar öka snarare än minska över tid.

På liknande sätt finns ett sug efter den biomassa som är tänkt att användas i våra fjärrvärmeverk, inom annan industri, såsom exempelvis transportsektorn. Detta gör att vi troligen inom lång tid framöver kan räkna med fjärrvärmeproduktion även den baserad på fossil råvara/sopor, som ofta importeras från andra länder.

Boverkets bör därför inte anta att alla energiproduktion är fossilfri fr.o.m. 2025 och omfattningen i en klimatdeklaration bör således omfatta HELA livscykeln.

Slutligen, en central aspekt för att säkerställa konkurrensneutralt införande av gränsvärden är att det finns en väl fungerande och väl resurssatt organisation för uppföljning och kontroll av redovisningen så korrekta underlag används för att jämföra prestanda och visa att gränsvärdena nås.

Korrekt optimering när alla byggdelar inkluderas

Det är av största vikt att så många byggdelar som möjligt inkluderas i klimatdeklarationerna och gränsvärdet.

Det är inte i sin ordning att ett gränsvärde där solpaneler inte ingår kan ge incitament att bygga mindre energieffektiva och välisolerade byggnader (som kan ta ned effektbehovet under de kallaste månaderna) och kompensera för detta med lokal energiproduktion vars klimatavtryck inte beaktas. En majoritet av solcellerna som säljs på den svenska marknaden tillverkas i Kina, vilket i sig ger upphov till långa transporter förutom dess klimatavtryck för tillverkning. Alla installationer ska såklart inkluderas i gränsvärdet för att säkerställa ett konkurrensneutralt förhållningssätt mellan exempelvis passivt brandskydd i en brandsäker byggnadskonstruktion och aktiva brandskyddslösningar som sprinklers.

Nivån på de föreslagna gränsvärdena

Den nivå på gränsvärdet, där endast A-skedet (A1-A5) inkluderas, som föreslås införas år 2025 känns ej ambitiös för flervåningsbyggnader. Ambitiösa aktörer som tagit fram EPD'er med värde som ligger långt under de generiska värde som används av branschen för beräkning straffas med nuvarande förslag, som bygger på resultat från historiska projekt som beräknats med Boverkets generiska data i BM.

Risken för suboptimerade klimatval ökar – enligt tidigare resonemang- om gränsvärdet ej också inkluderar fler skeden än byggskedet. Det är orimligt att inte ta hänsyn till klimatavtrycket under de många decennier då byggnaden är i drift - ofta långt fler än de 50 år som ingår i beräkningen av byggnadens klimatprestanda - och inte heller till möjligheten att sedan återcirkulera materialet.

Många tillverkare av byggprodukter jobbar redan hårt för att sänka sina klimatavtryck för dessa och att utveckla lösningar för återvinning.

Rekommendation

Vi anser **inte** att argumenten som förts fram för att motivera den nu föreslagna utformningen av gränsvärden där endast A-skedet (A1-A5) inkluderas håller:

- Det faktum att alla skeden efter A-skedet baseras på **antaganden om framtiden** är inte ett hinder för att som i våra nordiska grannländer basera klimatdeklarationer likväl som gränsvärden på data för hela livscykeln. Det sker även i EU:s taxonomi och enligt de kommande EPBD kraven, allt i enlighet med vedertagen internationell standard för livscykelanalyser av byggprodukter [SS-EN 15804+A2:2019](#) och byggnader [SS-EN 15978:2011](#).
- Det faktum att det är **mer ambitiöst** att ta fram ett gränsvärde för hela livscykeln är inte ett större hinder i Sverige än i våra grannländer. Särskilt då en praxis för hur klimatgasutsläpp för fler delar av livscykeln nu utvecklas kopplat till att de informativa svenska klimatdeklarationerna planeras utökas till att gälla hela livscykeln och även kopplat till kraven i EPBD, taxonomin och vissa certifieringssystem.
- Vi är inte övertygade om argumentet att annan lagstiftning kommer kompensera och driva på för en minskad klimatpåverkan från de delar i livscykeln som inte ingår i byggskedet. Inga sådana förslag på lagar har presenterats. Inom energianvändning finns studier som visar på att det finns stor samhällsekonomisk potential att minska klimatgasutsläppen genom att frigöra förnybar energi kopplat till energieffektivisering i byggnader (866 miljarder mellan år 2021 och 2045 enligt studien [Grön Logik](#)). De nuvarande byggreglerna motiverar dock inte särskilt energieffektivt byggande. Det antagna kompromissförslaget för EPBD har nu stort fokus på fossilfrihet snarare än energieffektivitet, vilket riskerar urholka möjligheten att skärpa kravet på byggnaders energiprestanda. Det är inte önskvärt med en situation där en byggnad med hög energianvändning som försörjs av förnybar energi accepteras. Istället bör byggnadernas energianvändning minimeras så det frigörs fossilfri energi till industrins- och transportsektorns utfasning av fossila bränslen.

Saint-Gobain's rekommendation

Det är Saint-Gobains uppfattning att de föreslagna gränsvärdena ej är ambitiösa nog för flervåningsbyggnader utifrån det faktum att vi befinner oss i en klimatkris och det är behov av akuta åtgärder för att sänka klimatgasutsläppen. Det finns redan nu lösningar som kraftigt sänker klimatgasutsläppen och industrin borde styra mot dessa. Den skärpning med 25% av föreslagna gränsvärde som planeras införas 2030 borde, enligt vårt förmenande, införas redan 2025 för flervåningshus (ex-vis flerbostadshus och kontorsbyggnader).

Saint-Gobain förespråkar att gränsvärden införas som- liksom i våra grannländer- innefattar fler livscykelskeden och byggdelar. Gränsvärdena (A1-A5) skulle då kunna höjas något om man som aktör bygger energisnålt och med material som kräver lågt underhåll och därmed låga klimatavtryck i drift för att därmed få ned utsläppen under hela livscykeln.

Omfattning vid beräkning av klimatavtrycket A1-A5 ska såklart innehålla alla byggdelar för att inte straffa ex-vis passiva lösningar för att minska energianvändning eller öka brandsäkerhet på bekostnad av aktiva installationer såsom ex-vis solceller.

Det är av största vikt, både för att det är en konkurrensneutral lösning som ger olika byggprodukter likvärdiga förutsättningar och då det styr mot att den totala klimatpåverkan minskas under byggnadens hela livscykel.